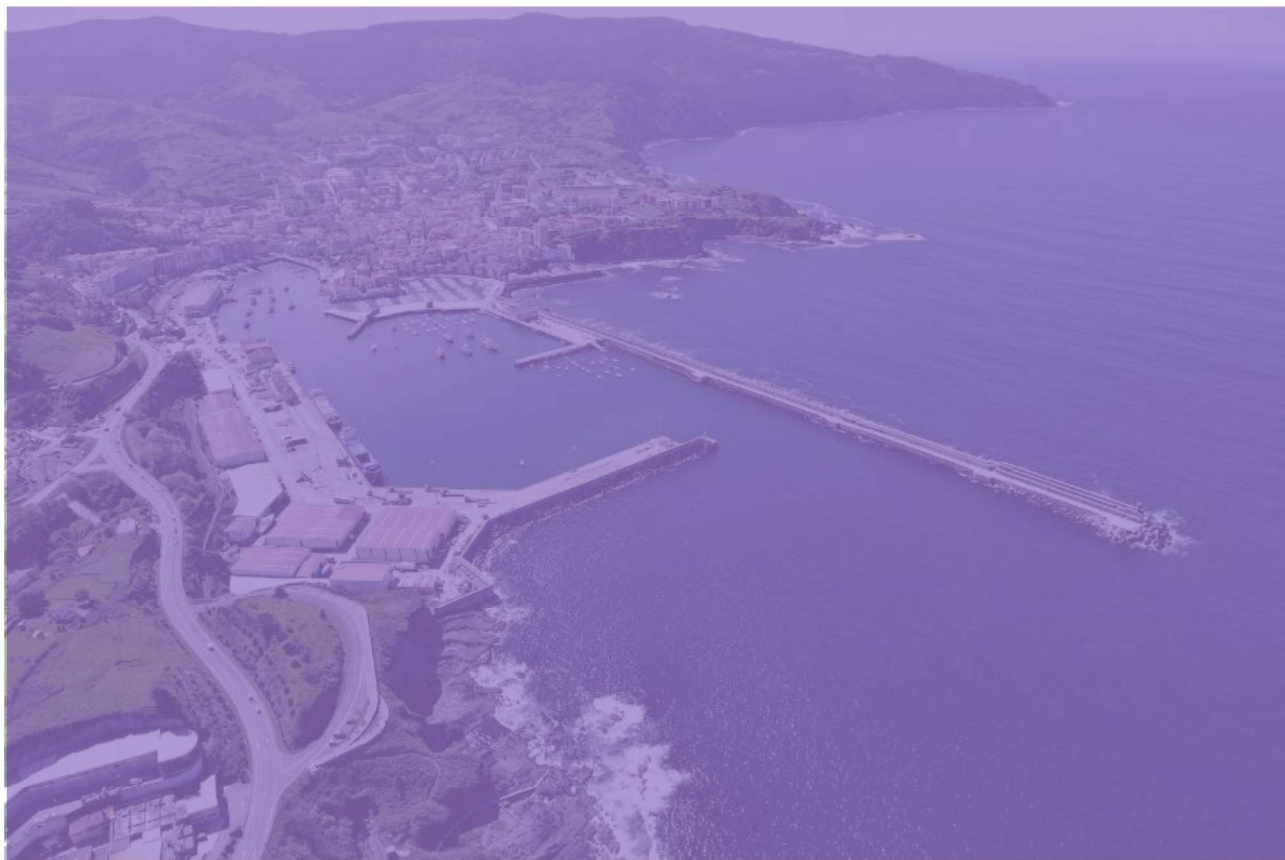

GENEROAREN ARABERAKO ERAGINARI BURUZKO TXOSTENA

BERMEOKO PORTUAREN ANTOLAMENDUKO PLAN BEREZIAREN 3. ALDAKETA

2021eko MAIATZA

Txosten hau LUR Studio-k idatzi du Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko Portu eta Itsas Gaietako Zuzendaritzarentzat.

Txostenaren egilea:

Jone Belausteguigoitia Garaizar, arkitektoa, 419.435 CSCAE elkargokide-zenbakiduna.

Itzulpena: Idoia Barrondo Etxebeste.

2021eko aldaketak: Jone Belausteguigoitia

EDUKIA

1. ATARIKOA.....	4
1.1 Txostenaren xedea eta eremua	4
1.2 Txostenaren helburuak	5
2. AURREKARIAK	6
2.1 Arautze-esparrua	6
2.2 Kontzeptu-esparrua	8
3. PLAN BEREZIAREN AZALPEN OROKORRA	11
3.1 Arauaren proiektuaren edo administrazio-egintzaren proposamenaren izena.....	11
3.2 Zein eragilek sustatzen duen eta zein taldek idatzi	11
3.3 Zein arauk, planek eta aberrek zerikusia duten Plan Bereziaren Aldaketarekin	11
3.4 Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren Aldaketaren helburu orokorrak.....	13
3.5 Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzeko helburuak.....	14
4. GENEROAREN ARABERAKO ERAGINAREN AURRETIAZKO EBALUAZIOA	15
4.1 Emakumeen eta gizonen egoera arauak arautzen duen eremuan	15
4.2 Planaren onurak edo emaitzak	17
4.3 Baliabideak eskuratzeari dagokionez	19
4.4 Ordezkaritza erabakiak hartzean	19
4.5 Gizarte-arauak gainditu edo aldatzea	20
4.6 Arauak eta bestelako tresna juridikoak betetzea	21
5. DESBERDINTASUNAK EZABATU ETA BERDINTASUNA SUSTATZEKO NEURRIAK.....	22
5.1 Segurtasuna	23
5.2 Mugikortasuna eta irisgarritasuna	23
5.3 Lana eta familia bateragarri egitea eta denbora kudeatzea	24
5.4 Etxebizitzarako eta etxebizitzako eskuragarritasuna.....	25
5.5 Zerbitzueterako, ekipamenduetarako eta espazio publikorako eskuragarritasuna...	25
5.6 Enplegurako eta ekonomiarako eskuragarritasuna	26
5.7 Berdintasunezko aintzatespen soziala	27
5.8 Hizkuntza ez sexistaren erabilera	28
5.9 Neurrien laburpen-taula.....	29
6. ONDORIOAK	32

I. ATARIKOA

I.1 Txostenaren xedea eta eremua

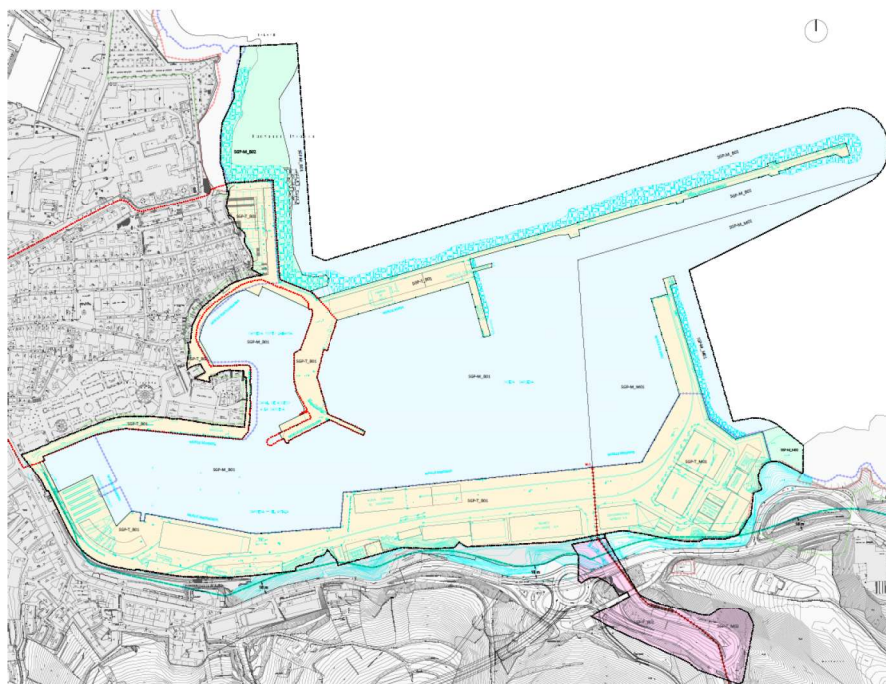
Aurrekariak eta xedea

2019ko abenduan, Bermeoko Portuko Plan Bereziaren 3. Aldaketaren generoaren araberrako eraginari buruzko txostena idatzi zen. 2020ko urriaren 14an, hasierako onespina eman zitzaion, eta jendaurrean jarri zen, martxoaren 24ko 46/2020 Dekretuaren 35.1.b) artikuluan xedatutakoaren arabera, 45 egun balioduneko epean. Jendaurrean jartzeko epean aurkeztutako alegazioak eta txostenak aintzat hartuta, beharrezkotzat jo zen Plan Bereziaren 3. Aldaketaren edukia aldatzea. Hori dela eta, 2021ean bertsio berri bat idatzi zen, hasierako onespina berria eta jendaurreko informazio-aldia ekarriko dituen.

Testuinguru horretan, txosten honen xedea da Bermeoko Portuko Plan Bereziaren 3. Aldaketa idazterakoan generoaren araberrako eragina ebaluatzea, 2021eko bertsioan.

Eremua

Bermeoko Portuaren Antolamenduaren Plan Bereziaren 3. Aldaketaren xede-eremua hau da: 449.645 m², zeinaren itsas azalera 298.005 m²-koa den (eremuaren bi heren) eta lur-azalera, 151.640,24 m²-koa (gainerako herena). Azalera hori Bermeoko udalerrinari dagokio gehienbat, eta hirigunetik gertu dago. Ekialdeko muturra Mundakako udalerrinari dagokio.

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketaren eremuaren kokapena.

1.2 Txostenaren helburuak

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketa generoaren arabeko eraginari buruzko txostenak hiru helburu hauek lortu nahi ditu:

- Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna lortzeko helburua Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketa egitean txerta dadila erraztea.
- Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketaren jasotzaile diren emakumeen eta gizonen beharrei buruzko informazio gehiago ematea, horrela, Planaren eraginkortasuna handiagoa izan dadin.
- Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketan emakumeen eta gizonen arteko berdintasunarekin gehiago konprometitzen diren erabakiak har daitezen ahalbidetzea.

Bermeoko Portua.

2. AURREKARIAK

2.1 Arautze-esparrua

Euskal Autonomia Erkidegoan genero-berdintasun gaietan, lege eta arau hauek osatzen dute arautze-esparrua: **Emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako 4/2005 Legea, otsailaren 18koa**, eta 40/2012 Ebazpena, abuztuaren 21koa, zeinaren bitartez **genero-eraginaren aurreko ebaluazioa gauzatzeari buruzko jarraibideak** onartzen diren **eta gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunak ekidin eta berdintasuna sustatzeko neurriak hartzen diren**.

Emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako 4/2005 Legeak, otsailaren 18koak, **3.4. artikuluan** honela dio: “Euskal herri-aginteei genero-ikuspegia txertatu behar dute beren politika eta ekintza guztietan, halako moduz non horietan guztietan ezberdintasunak ezabatzeko eta emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko helburu orokorra ezarriko duten”.

Lege horren ondorioetarako, “genero-ikuspegia txertatze”tzat hartzen da emakumeen eta gizonen egoera, baldintza, nahi eta behar desberdinak sistemaz aintzat hartzea, eta horretarako, berariazko helburuak eta jarduketak txertatzea, ezberdintasunak ezabatzeko eta politika eta ekintza guztietan, maila guztietan eta plangintza-, egikaritze- eta ebaluazio-fase guztietan emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzeko.

Hain zuzen ere, Lege horren **46.1. artikuluan** hau adierazten da: “Euskal herri-aginteei beharrezkoak diren neurriak hartuko dituzte beren ingurumen, etxebizitza, hirigintza eta garraioko politiketan zein programetan genero-ikuspegia txertatuta dagoela bermatzeko, eta, besteak beste, ondokoak hartuko dituzte kontuan: pertsonen segurtasuna; etxeko lanak egitea eta pertsonak zaintzea erraztea; bizitza pertsonala familia eta lanarekin uztartu ahal izatea erraztea; bai eta politika eta programa horiek diseinatu eta betetzerakoan emakumeek partaidetza handiagoa izan dezatela bultzatzea ere”.

Oro har, xedapen orokorren gaineko proiektu guztiek, hots, lege-mailako edo erregelamendu-mailako arau juridikoen gainekoek, generoaren arabera eraginari buruzko txostena barne hartu beharko dute. Hortaz, **Bermeoko Portuaren Antolamenduko Plan Bereziaren 3. Aldaketak**, hirigintzako plangintzako agiria denez, **txosten hori barne hartu beharko du**.

Bestetik, 2019ko uztailaren 30ean behin betiko onartutako Lurralde Antolamenduaren Gidalerroen (LAG) berrikuspenaren dokumentuak genero-ikuspegia lurraldean eragina duen zeharkako gaitzat hartzen du, irisgarritasun unibertsalarekin, klima-aldaketarekin, osasunarekin, euskararekin eta lurraldeen arteko harremanarekin batera. Hori dela eta, 30. artikuluan genero-ikuspegia buruzko gidalerro batzuk ezartzen ditu.

Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak (LAG)

30. artikulua. – Genero-ikuspegiaren arloko gidalerroak.

1.– Lurraldearen izaera polizentrikoa sustatzea, non hiri ertainen protagonismoa berreskuratzea funtsezkotzat jotzen den zerbitzuak biltzeko eta emateko zentroak diren heinean.

2.– Lurraldea planifikatzean, erabilera guztiak, eta bereziki eguneroko bizitzarako beharrezkoak direnak, hurbil kokatzea, joan-etorriak ibilgailuz egin beharra murrizteko edo denborak ahal den neurrian laburtzeko moduan.

3.– Hurbiltasuneko hiri konplexua sustatzea, ongi hornitutako auzo seguruetan oinarritua, hiriko eta lurraldeko beste eremu batzuekin garraio publiko bidez ongi konektatuak.

4.– Gune publiko bizi eta seguruak indartzea, haien gizarte-eginkizuna mantendu eta sustatzeko eta herritarrei haiek erabiltzeko aukera emateko.

5.– Gune publikoak planifikatu eta diseinatzean, emakumeen, adinekoen (bi sexuen premia diferentziaiei arreta eskainiz) eta haurren premiak kontuan hartzea.

6.– Dentsitate nahikoa duen hiri-eredu bat sustatzea, erabilerak behar bezala nahastea eta eguneroko bizitzarako behar diren ekipamenduetara oinez iristea ahalbidetuko duena, baita garraio publikoaren eraginkortasuna ere, ibilgailu pribatu bidezko mugikortasunaren mendetasuna murrizteko moduan.

7.– Garraioaren plangintzan eta kudeaketan genero-ikuspegia sartzea, jardura horietan emakumeen mugikortasun-jarraibideak, bidaiatzeko modua eta joan-etorrien denbora- eta ordu-murrizketak kontuan hartzeko moduan, eta emakumeen irisgarritasun-premiak eta segurtasuna kontuan hartzeko moduan.

8.– Zaintzaren mugikortasuna sustatzea, beste pertsona batzuk zaintzearekin eta etxea mantentzearekin lotutako bidaiak ahalik eta denbora gutxienean, eskatutako ordu-tarteetan eta arrazoizko kostu batekin egiteko aukera ziurtatuz, eta pertsonen ordainpeko enplegua zaintza-erantzukizunekin bateragarri egiteko bidea emanez.

9.– Espazio publikoan segurtasuna bermatzea; horretarako, plangintza-prozesuan, parte-hartze prozesuen barruan, talde sozial batzuek eta besteek arriskutsu edo ez seguru gisa ikusten dituzten guneak identifikatuko dira.

10.– Herritarrek parte hartzeko prozesuak garatzea genero-ikuspegia aintzat hartuz emakumeen parte-hartzea indartzeko.

2.2 Kontzeptu-esparrua

Txostena idatzi edo irakurri aurretik, kontzeptu hauek argitu beharra dago: genero-desberdintasuna, genero-berdintasuna, genero-ikuspegia txertatzea, hirigintzak gizakiongan duen eragina, genero-hirigintza eta nola hori hirigintza inklusiboago eta bidezkoago bateranzko joeraren zati den. Kontzeptu-esparru horren oinarria Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundearen “Generoaren arabera eraginaren txostenak egiteko gidaliburua”, 2013, eta genero-ikuspegia plangintzan txertatzeari buruzko beste agiri batzuk dira.

Genero-desberdintasuna¹

- **Sexua eta generoa ez dira gauza bera.** Sexua da emakumeen eta gizonen arteko desberdintasun biologikoa. Generoa, berriz, gizarte-erakuntza, rolak, estereotipoak eta balioak, sexu batekoa ala bestekoa izatearekin loturik daudenak.
- **Sexu-genero sistema da emakumeei zaintza-lana** –eremu pribatuan eta ordaindu gabe egiten dena- eta **gizonei produkzio-lana** –eremu publikoan eta ordainduta egiten dena- **esleitzen dizkien** prozesua.
- Sexu-genero sistemaren **ondorioa da emakumeek bereizkeria** pairatzen dutela gizartean eta, ondorioz, eskubide, baliabide eta aukerak eskuratzeko zailtasun handiagoak dituztela, eta horien ezaugarri eta ekarpenei balio gutxiago ematen zaiela.
- Bestalde, egoera jakin batzuek bereizkeria areagotzen dute, emakume izateaz gain, beste faktore batzuk ageri direnean, hala nola, adina, arraza, hizkuntza, sexu-joera edota bereizkeria anizkoitza eragiten duten beste faktore batzuk.

Genero-berdintasuna²

- **Berdintasunak dakar bai tratu-berdintasuna (bereizkeriarik ez egotea) bai aukera-berdintasuna** (eskubide guztiak berdintasunean erabili ahal izatea, eta horren barruan sartzen da bai boterea bai baliabide eta onura ekonomiko zein sozialak kontrolatu eta eskuratu ahal izatea).
- Berdintasunak ez dakar tratu berbera, baliabide nahiz onurak eskura berdina izatea eta boterea zein eskubideak berdina gauzatzea baizik.
- Horrenbestez, kolektibo bat hasieran desabantaila-egoeran baldin badago, kolektibo bereizi horri tratu desberdina eman beharko zaio.

¹ "Generoaren arabera eraginaren txostenak egiteko gidaliburua", Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundea, 2013.

² "Generoaren arabera eraginaren txostenak egiteko gidaliburua", Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundea, 2013.

Genero-ikuspegia sartzea³

- Generoaren ikuspegia -mainstreaming- sartzea da emakumeen eta gizonen egoera, baldintza, jomuga eta beharizan ezberdinak modu sistematikoan aintzat hartzea, eta, horretarako, politika eta ekintza guztietan, berdintasuna sustatzeko helburu eta jarduera zehatzak txertatzea.
- **Generoaren ikuspegi hori ezartzeko ezinbestekoa da konpromiso politiko sendoa**, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako **berariazko politikak** indartzea, sexuaren arabera bereizitako **estatistikak** eta tresna egokiak izatea, genero-harremanak eta Administrazioa **ezagutzea**, finantza-baliabide eta baliabide pertsonal nahikoak izatea, emakumeen **parte-hartzea** bultzatzea eta instituzio nahiz erakundeetako **egiturak** eta prozesuak **aldatzea**.

Hirigintzak gizakiongan duen eragina

- **Hirigintzak gizakion eguneroko bizitzan du eragina**, pertsonen ingurunearen oinarri fisikoa arautzen baitu: espazio libreak, ekipamenduak, etxebizitzak, lanerako espazioak, mugikortasunerako espazioak, etab. Hirigintzak, funtsean, hiri- eta landa-ingurunea osatzen duten espazio eta eraikinen zer, non, zenbat eta nola arautzen ditu.
- Hirigintzak eragin zuzena du pertsonen eta gizarte-taldeek lantokiak, ekipamenduak eta zerbitzuak eskuratzeko duten moduan, hain zuzen, horiek erabiltzeko erosotasunean eta horiek eskuratzeko garraio-premian⁴.
- Hiri bateko biztanleen eguneroko bizitzan **eragin handiena duten alderdi zehatzenetako asko** ez daude Plan Orokorra den esparru-antolamenduko tresnaren arauketaren mende, garapen-plangintzako tresnen, Plan Partzialen eta **Plan Berezien** (hala nola, Bermeoko Portuaren Plan Berezia) eta etxebizitzak eta ekipamenduak urbanizatzeko edota gauzatzeko proiektu zehatzen mende baitaude.⁵

³ "Generoaren arabeko eraginaren txostenak egiteko gidaliburua", Emakunde- Emakumearen Euskal Erakundea, 2013.

⁴ "Urbanismo con perspectiva de género", Inés Sánchez de Madariaga. Instituto Andaluz de la Mujer.

⁵ "Informe sobre discriminación y género en el uso de la ciudad", Irungo HAPOaren hasierako onespeneraren agirirako egindako txostena, 2011. Iñaki Iturbe / Rafael Peñuelas, arkitekto hirigileak.

Genero-hirigintza

- Pertsonak **behar eta nahi ezberdinak** dituzte, lurraldearen eta hiri- eta landa-inguruen arabera, eguneroko bizitzan onartzen dituzten **genero-rolen ondorioz**⁶.
- Hortaz, genero-ikuspegia lurraldearen antolamenduan sartzeari esker, emakume eta gizonei bermatu ahal zaie baliabide guztiak aukera berdinetan eskuratuko dituztela⁷.
- Edozein hiritan indarrean dagoen arautegian genero-ikuspegia sartzeko helburua da, agiri horien eskumenen barruan, euskarri fisikoak edo habitata orain sor ditzakeen edo etorkizunean sor litzakeen desberdintasunak (generoan, sexuan, adinean, arrazan egoera sozio-ekonomikoan, sexu-joeran eta abarretan oinarritutakoak) benetan gutxitu edota kentzea, zerbitzuak eskuratzeko birbana dadin eta erabilera edo bi modu ezberdinak modu eraginkor eta bidezkoan erraz daitezen, genero-eraginaren testuinguruaren barruan ulertuta beti⁸.

Pertsona guztiekin inklusiboa eta bidezkoa den hirigintza baterantz

- Ondorio gisa, aipatzekoa da **genero-ikuspegia** sartzek besterik gabe dakarrela hirigintza **inklusibo eta bidezkoagoa, herritar guztientzako**, eraikitzeko bidean. Hirigintzak, pertsona guztien beharrak bete nahian, horretarako behar diren begirada espezifiko eta beharrezkoak ekarri beharko ditu: **adinekoenak, umeenak, gazteenak, mugikortasun urriko pertsonenak, dibertsitate funtzionala duten pertsonenak ...**

⁶ Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak (LAG), testuaren hasierako onespina, 2018ko otsailean.

⁷ Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak (DOT), testuaren hasierako onespina, 2018ko otsailean.

⁸ "Recomendaciones para la incorporación de la perspectiva de género en el planeamiento urbano", Eva María Álvarez Isidro, Carlos José Gómez Alfonso, Departamento. Proyectos Arquitectónicos, Valentziako Universitat Politècnica.

3. PLAN BEREZIAREN AZALPEN OROKORRA

3.1 Arauaren proiektuaren edo administrazio-egintzaren proposamenaren izena

Bermeoko Portuaren Antolamenduko Plan Bereziaren 3. Aldaketa.

3.2 Zein eragilek sustatzen duen eta zein taldek idatzi

Plan Bereziaren 3. Aldaketaren erakunde sustatzailea Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko Portu eta Itsas Gaietako Zuzendaritza da.

Talde idazlea hau da: Anton Agirregoitia Aretxabaleta eta Iñaki Peña Gallano arkitektoak, Arkitektura eta Hirigintza Bulegoko bazkideak, eta Ibon Pascual Arechabaleta arkitektoa, bereziki espedienteko dokumentazio grafikoarekin lotutako lanak eginez.

3.3 Zein arauk, planek eta aberrek zerikusia duten Plan Bereziaren Aldaketarekin

Txostenaren hasieran esan bezala, 2020ko urriaren 14an Bermeoko Portuko Plan Bereziaren 3. Aldaketari hasierako onespina eman zitzaion eta jendaurreko informazioaren izapidea egin zen, martxoaren 24ko 46/2020 Dekretuaren 35.1.b) artikuluan xedatutakoaren arabera, 45 egun balioduneko epean. Jendaurrean jartzeko epean aurkeztutako alegazioak eta txostenak aintzat hartuta, beharrezkotzat jo zen Plan Bereziaren 3. Aldaketaren edukia aldatzea. Hori dela eta, 2021ean bertsio berri bat idatzi zen, hasierako onespina berri bat eta 45 eguneko epea jendaurrean jartzeko.

Era berean, Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketak **Plan Berezi horren 2. Aldaketarekin**, 2018ko azaroaren 20an behin-betiko onetsita.

Udal-plangintzari dagokionez, Plan hauekin hauek dute zerikusi zuzena:

- **Bermeoko Hiri Antolamenduko Plan Orokorra**, Bermeoko Udalaren osoko bilkurak 2011ko irailaren 20an behin betiko onartu zuena (Bermeoko Portuko Plan Bereziaren lehenengo Aldaketa behin betiko onartu ondoren).
- **Mundakako Hiri Antolamenduko Plan Orokorra**, 3.627/2015 Foru Agindua, 2015eko abuztuaren 13koak, behin betiko onartu zuena (Bermeoko Portuko Plan Bereziaren lehenengo Aldaketa behin betiko onartu ondoren). Mundakako hiri-antolamenduko plan orokorraren hirigintza-arauek Bermeoko portua antolatzeke plan bereziaren antolamendu xehatua jasotzen dute plangintza erantsi gisa, haren egiturazko antolamenduen 2.14.7.E2. artikuluan adierazitakoaren arabera. **Proposamen honek Mundakako HAPOn ezarritakoa betetzen du.**

Aurrekoek ez ezik, lege hauek ere: **Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko 2/2006 Legea**, baita **portu-gaien gaineko arautegi sektoriala, estatukoa eta autonomikoa**, uztailaren 28ko 22/1988 Kostaldean Legearen zehaztapenak, horren Araudi Orokorra, urriaren 10eko 876/2014 Errege Dekretuak onartu zuena eta 2/2018 LEGEA, ekainaren 28koa, Euskal Autonomia Erkidegoko Portuena eta Itsas Garraioarena.

Genero-ikuspegiari dagokionez, aurrean adierazitako arau-esparrua ez ezik, hauek ere nabarmentzen dira berdintasun-arloan:

Bermeoko Udala:

- Emakumeen eta Gizonen arteko aukera-berdintasunerako I. Udal Plana. 2010-2013
- II. Berdintasun Plana. 2019-2022.
- Berdintasunerako batzorde feministaren arautegia, 2019ko otsailaren 28a.

Mundakako Udala:

- Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako I. Plana, 2018ko abendua.

Bermeoko I. Berdintasun Planean jasotako hirigintza-alderdiak

Bermeoko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako I. Udal Plana 2010-2013, XI. gaian. Garraioa eta Hirigintza Sailak Planari aplikatu dakiokeen helburu bat ezartzen du, tartean dauden zenbait ekintza, adierazle eta udal erakunde eta arloekin. Batzuk planaren eremuan aplikatzekoak dira, eta beste batzuk ez.

11.2 helburua: hirigintza-konfigurazioa egiteko, kontuan hartzea biztanleria osoaren beharrak eta erabilera-moduak, emakumeen beharrian espezifikoak eta pertsonen lana eta familia bateragarri egitearekin lotutako beste batzuk barne.

EKINTZAK:

11.2.1 Politikariei eta udal-teknikariei jakinaraztea nola txertatu aukera-berdintasunaren ikuspegia udalerriko hirigintzan.

11.2.2 Zenbait kale eta eraikinetarako irisgarritasuna zailtzen duten arkitektura-oztopoak kentzea.

11.2.3 Aisialdirako guneak, berdeguneak, bidegorriak eta abar sor daitezen sustatzea.

11.2.4 Kexak eta iradokizunak jasotzeko zerbitzua sortzea.

11.2.5 Emakumeen beharrak sistematikoki aztertzeke jarraibideak ezartzea.

11.2.6 Kaleetako argiztapena handitzea, udalerrian iluntasun-punturik egon ez dadin. Leku ilunen jarraipena. egin.

11.2.7 Emakume ospetsuen izenak jartzea kale, eraikin edo plaza berriei.

11.2.8 "Arrisku-lekuen" mapa bat egitea, emakumeentzat oso seguruak edo iristezinak diren lekuak identifikatzeko.

11.2.9 Hirigintzako plangintzak eta diseinuak familia, lana eta bizitza pertsonala uztartzeari eragiten dizkion oztopoei buruzko diagnostikoa egitea.

EBALUAZIO-ADIERAZLEAK

- Sortutako jolas-guneen, bidegorrien eta berdeguneen kopurua.
- Emakumeek eta gizonen hirigintzaren arloan egindako hobekuntza-iradokizunen, kexen eta abarren kopurua.
- Ezabatutako oztopo arkitektonikoen kopurua.
- Udal-azpiegiturretan dauden emakumeen izenen kopurua.
- Arrisku-lekuen mapa.

INPLIKATUTAKO UDAL ERAKUNDE ETA ARLOAK

- Beruala.
- Hirigintza, Obra eta Ingurumen Arloa.
- Gizarte Ongizaterako Udal Patronatua.

3.4 Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren Aldaketaren helburu orokorrak

Bermeoko Portuaren Antolamenduko Plan Bereziaren 3. Aldaketa irizpide eta helburu orokor hauek zuzentzen dute:

1. Portuaren eta hiriaren arteko elkarrekintzan gertatzen diren espazioen hiri-kalitatea hobetzea.
2. Emakumeen eta gizonen berdintasuna.
3. Eraikuntzaren araubidea eta lehendik dauden erabilerak hobetzea eta malgutzera. Eraikinen, instalazioen eta erabileren zehaztapen berria, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko 2/2006 Legearen arabera.
4. I. gunean dauden eraikinen tratamendua, Frantxuako kaia. SZUC_B01 azpideremua plan berezi honen antolamenduan.
5. Frantxuaren iparraldean dagoen I-2 azpideremuaren kalifikazio orokorra aldatzea, Urdaibaiko itsasertzeko ES213007 KBEa izendatzeagatik.
6. Baimendutako erabilerak zabaltzea plan bereziaren 2. bertsio V-2 azpideremuan (SZIC_B01), Matxikortako kaian dagoen plan bereziaren bertsio honetan.
7. Portuko zerbitzu-eraikina handitzea.

3.5 Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzeko helburuak

Berdintasunaren arloan, Bermeoko Portuko Plan Bereziaren 3. aldaketaren memoriaren dokumentuak honako hau jasotzen du berariaz:

A.5.4.2 emakumeen eta gizonen berdintasunari buruzko irizpideak eta helburuak

Memoria honetako A.8 atalean ematen den generoaren araberako eraginari buruzko txostenaren edukia alde batera utzi gabe, garrantzitsutzat jotzen da plan bereziaren 3. aldaketa honen antolamenduaren edukia informatzen duten zehaztapenen irizpide eta helburuen atal honetan honako irizpide eta helburu hauek adieraztea:

Berariaz adierazi behar da ezen, Bermeoko portuko plan bereziaren esparruko portu-jarduerak gauzatzean eta garatzean, Generoaren araberako Eraginaren Ebaluazioaren edukia aplikatuzetik erator daitezkeen jarduerak sustatuko direla, bai eta genero-berdintasuna hobetzeko egokitzen jotzen direnak ere.

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 46. artikuluan xedatutakoarekin bat etorritik, beharrezkotzat jotzen da Bermeoko portuaren espazio-antolamendua onartzeko prozesuan emakumeen parte-hartze sozial handiagoa sustatzea, horretarako ezarritako legezko izapideen arabera.

4. GENEROAREN ARABERAKO ERAGINAREN AURRETIAZKO EBALUAZIOA

Generoaren araberako eraginaren aurretiazko ebaluazioak planean proiektatutako jarduerak, arautze edo esku-hartzearen xede den gizarte-testuinguruan, emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak ezabatzeko eta horien arteko berdintasuna sustatzeko helburuan izan ditzakeen ondorio onak ala txarrak aztertzen ditu.

Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundearen “Generoaren araberako eraginaren txostenak egiteko gidaliburua” izenekoari jarraiki, jarraian genero-ikuspegitik aztertuko dira:

- Planaren onurak edo emaitzak
- Baliabideak eskuratzea hobetzea
- Erabakietan parte hartzea
- Gizarte-arauak gainditu edo aldatzea
- Arauak eta beste tresna juridiko batzuk betetzea

4.1 Emakumeen eta gizonen egoera arauak arautzen duen eremuan

Bermeoko biztanleriaren ezaugarriak

Bermeon 16.910 biztanle daude (2020ko datuak, Eustat). Emakumeen eta gizonen ordezkartza ia berdina da (% 50,6 eta % 49,4, hurrenez hurren). Bermeoko emakumeen proportzioa bere ingurukoen oso antzekoa da (Gernika-Bermeo), eta apur bat txikiagoa Bizkaian eta Euskal Autonomia Erkidegoan baino.

Adierazlea: emakumeen ehunekoa (Eustat)

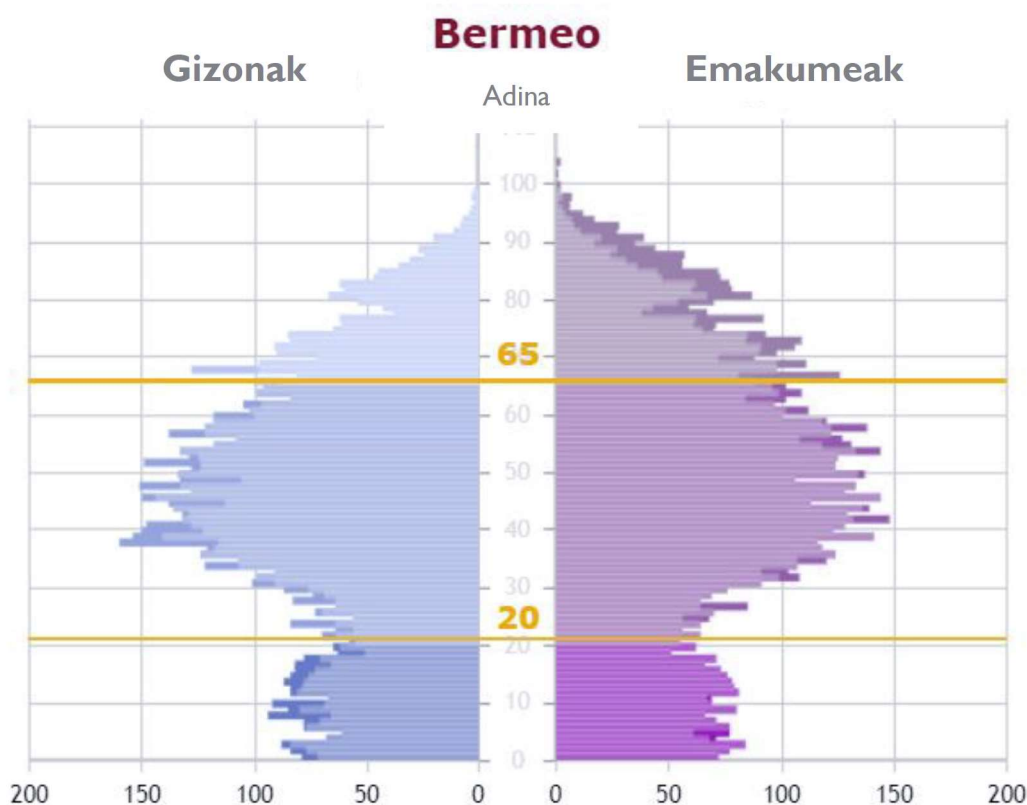
- Bermeo % 50,6
- Gernika-Bermeo % 50,8
- Bizkaia % 51,9
- EAE % 51,5

Gizonekiko emakumeen proportzioak gora egiten du adinarekin, eta handiagoa da 65 urtetik gorakoen artean (% 56,7), zertxobait txikiagoa 20 eta 64 urte bitartekoen artean (%49,2) eta are txikiagoa, 19 urtetik beherakoen artean (% 47,8).

Edad	Unidades	%			Ratio sexo
		Tot	Muj	Hom	
≥ 65	3.758	22,4	56,7	43,3	1,31
20-64	9.975	59,5	49,2	50,8	0,97
≤19	3.033	18,1	47,8	52,2	0,92
Total	16.766	100,0	50,6	49,4	1,02

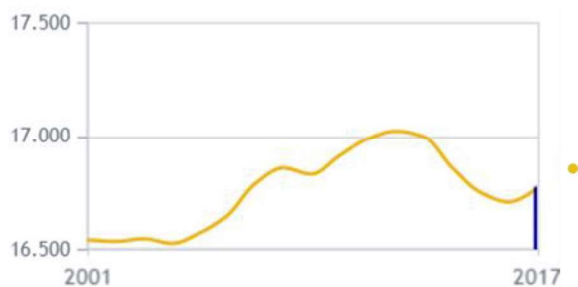
Adin-taldeak, 2017. Iturria: Eustat.

Adinaren eta sexuaren arabera, biztanleriaren %8,65, hamar pertsonatik bat baino zertxobait gutxiago, 19 urtetik beherako emakumeak dira. Hamarretik ia hiru 20 eta 64 urte bitarteko emakumeak dira (biztanleriaren %29,3) eta hamarretik bat (%12,5) 65 urtetik gorako emakumeak.

Biztanleriaren piramidea, gizonen eta emakumeen arteko aldea erakutsiz, bai eta adin-tarteak ere. 2017.
Iturria: Eustat.

Aipatzekoa da Bermeok biztanleria-hazkunde nabarmena izan zuela 2004 eta 2008 artean, bai eta beherakada handia ere 2013 eta 2016 artean, 2017an pixka bat igo dena. 2020an (grafikoan sartu gabe) % 8,5eko igoera ikusi da, 144 pertsonakoa.

Biztanleria osoaren bilakaera. 2017ko datuak eta 2020ko biztanleria adierazten duen puntua.
Iturria: Eustat eta 2020ko datu erantsia.

Eremuko enplegua eta udaleko enplegu-politika

Bermeoko 16 urteko eta gehiagoko biztanleen langabezia-tasa 14,4 da 2019an, eta emakumeena gizonena baino nabarmen handiagoa da (15,1, 13,7ren aldean).

- 16 urteko eta gehiagoko biztanleen langabezia-tasa, guztira: 14,4
- Emakumeak 15,1
- Gizonak 13,7

Eustaten arabera, Bermeon 4.667 langile daude: biztanleria osoaren % 28. Datuak ez daude sexuaren arabera banatuta.

Bermeon, 2019an, 18 urtetik gorakoen errenta pertsonala 15.678 eurokoa da; emakumeena, berriz ere, gizonena baino nabarmen txikiagoa da, 8.072 euroko aldearekin, 18 urtetik gorako emakumeen batez besteko errentarekin alderatuta % 55 gehiago.

- 18 urtetik gorakoen errenta: 15.378 €
- Emakumeak 14.538 €
- Gizonak 22.610 €
- Emakumeen eta gizonen arteko aldea: 8.072 €
% 55 gehiago, 18 urtetik gorako emakumeen batez besteko errentarekin alderatuta

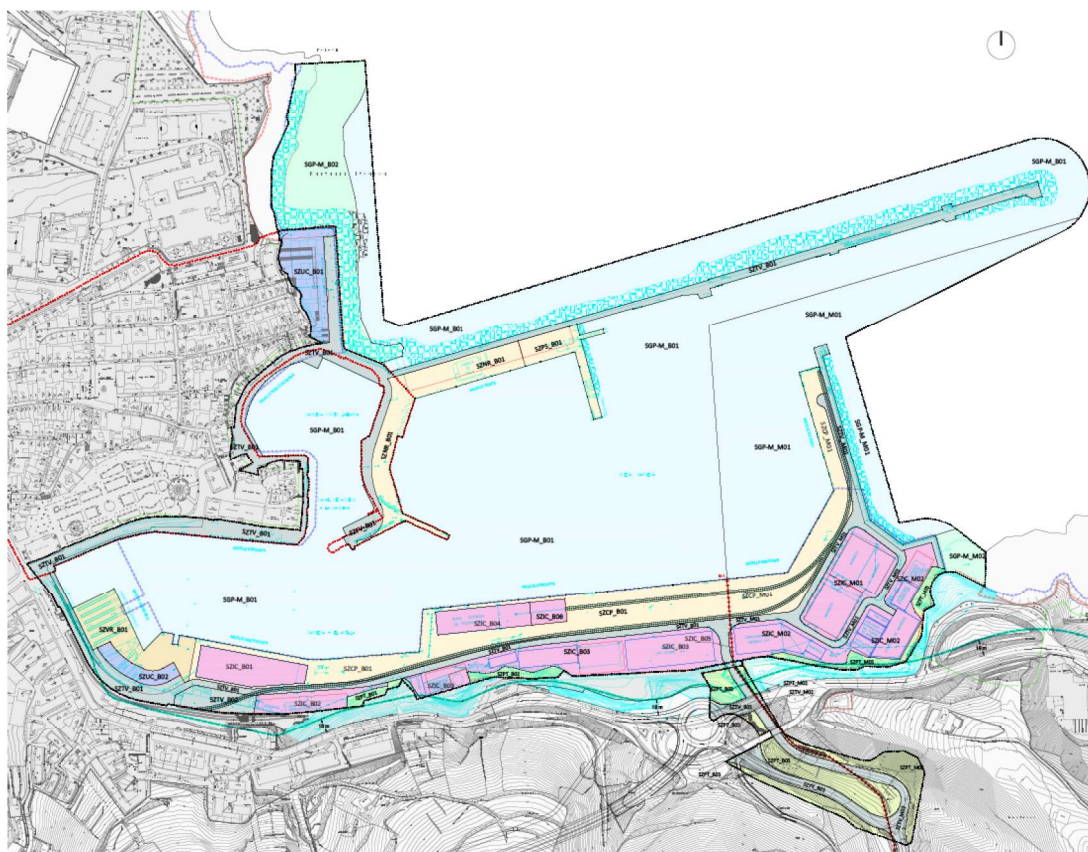
4.2 Planaren onurak edo emaitzak

Aurreikusten al da emakumeek eta gizonek Bermeoko Portuaren geroako Plan Berezitik ondorioztatuko diren onura edo emaitzetan izan duten presentziak sektorean desberdintasunak gutxitzen lagunduko duen?

Plan Bereziaren Aldaketatik ondorioztatuko diren onurak edo emaitzak Bermeoko Portuko espazio fisiko eta eraikinen antolamendua hobetzea dela kontuan izanda, espazio hori erabiltzen duten herritarrak izango dira onuradunak, emakumeak nahiz gizonak. Planak sektoreko desberdintasunak gutxitzen lagunduko du, espazio publikoa hobetuko duen antolamendua proposatzen duen eta antolamenduko eraikinek emakumeen eta gizonen beharrak betetzen dituzten heinean.

Eremuaren antolamenduak planoan adierazten diren erabilera xehatu hauek ditu. Generoari dagokionez, honako erabilera hauek dute eragin handiena:

- Erabilera komunitario publikoak (SZUC, urdina), hirigunetik hurbilen dauden eremuetan kokatuak, eremuaren ipar-mendebaldean eta mendebaldeko muturrean, geltokitik gertu eta ontzitegiko azpialdeak inguratuta (SZVR, hori-marroi argia). Genero-ikuspegitik, garrantzitsuak dira ekipamendu-baliabideen irisgarritasuna hobetzeari dagokionez.
- Eremuaren hegoaldean dauden industria- eta merkataritza-erabilerak (SZIC, arrosa), enplegua sortzeko aukerari dagokionez.

Kalifikazio xehatuaren planoak. Urdinez, erabilera komunitario publikoak, hirigunetik gertu (eremuaren iparraldean eta mendebaldean). Arrosaz, industria- eta merkataritza-erabilerak, eremuaren hegoaldean.

Plan Bereziaren Aldaketaren eremua, helburuak eta hirigintza-antolamendua kontuan hartuta, Plan Bereziak emakumeei eta gizonei mesede egitea aurreikusten da, bi alderditan:

- Batez ere enplegurako eta jardura ekonomikorako irisgarritasuna hobetzeko. Horregatik, egungo eta etorkizuneko lanpostuetan emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna dagoen ala ez kontuan hartuta, Plan Bereziak sektoreko desberdintasunak murrizten lagunduko du.
- Bestalde, portuaren eta hiriaren arteko elkarreragina gertatzen den guneean erabilera komunitario publikoak eta hiri-kalitatearen hobekuntza dira generoaren arabera garrantzi handiena duten alderdiak.

Hala ere, planak sektoreko desberdintasunak murrizten lagunduko duela aurreikusten da, espazio publikoa eta gizonen eta emakumeen beharrak asetzen dituzten eraikinak egungo egoera baino hobeto antolatzea planteatzen baitu, bai eta 2020an aurreikusitako antolamendua ere.

4.3 Baliabideak eskuratzeari dagokionez

Aurreikusten al da Bermeoko Portuaren geroko Plan Bereziak baliabideak eskuratzeari dagozkion desberdintasunak ezabaraztea edo, behintzat, gutxitzea?

Hiri-baliabide fisikoetarako (espazio libreak, ekipamendu publikoak, merkataritza eta zerbitzuak) eskuragarritasunari dagokionez, Bermeoko Portuaren Antolamenduko Plan Bereziaren 3. Aldaketak egungo egoera honela hobetzen du:

- Portuaren eta hiriaren arteko elkarrekintza gertatzen den eremuetan hiri-kalitatea hobetu egiten du; batez ere, eremuaren iparralde osoan.
- Portuko jarduerari lotutako enplegurako eta jarduera ekonomikoetarako irisgarritasuna hobetzen du. Bereziki garrantzitsua da eremuaren hegoalde osoan. Hori aukera bat izan daiteke enpleguan dagoen desberdintasuna hobetzeko, emakumeen langabezia-tasa gizonena baino handiagoa baita (% 15,1 eta % 13,7, hurrenez hurren). Halaber, Bermeoko soldata-arrakala murrizteko, emakumeen batez besteko errenta pertsonala gizonena baino % 55 txikiagoa baita. Beraz, hobekuntza baldintzatuta egongo da jarduera ekonomikorako eraikinetan (industria- eta merkataritza-erabilerak) sortzen den enpleguak emakumeen kalitatezko enplegua sustatzen duen neurrian.

4.4 Ordezkaritza erabakiak hartzean

Erabakiak hartzeari dagokionez, Bermeoko Portuaren geroko Plan Bereziak aurreikusten al du emakumeen eta gizonen ordezkartza orekatua edo, behintzat, eremuan duten presentziaren antzekoa dena?

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketa onartzea Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko Portu eta Itsas Gaietako Zuzendaritzari dagokio.

Zuzendaritza horretan erabakitzen duten karguak 6 dira, 3 emakume eta 3 gizon (%50 eta %50, hurrenez hurren).

- Zuzendaria: gizona
- Zuzendaritzako Herri Laneko Arduraduna: emakumea
- Gipuzkoako Herri Laneko Arduraduna: emakumea
- Bizkaiko Herri Laneko Arduraduna: gizona
- Itsas Gaietako Arduraduna: gizona
- Aholkularitza Juridikoaren Arduraduna: emakumea

Teknikarien artean, nahiz eta Arduradunen menpe egon, erabakiak hartzen dituzte, garrantzi gutxiagoak. 9 teknikariak dira: emakume bi eta zazpi gizon (%22 eta %77, hurrenez hurren). Gainera, Bizkaiko eta Gipuzkoako portuetan hiru kabo kaizale daude, erabakitze gaitasunarekin, emakume bat eta bi gizon.

Bestetik, Bermeoko udalerriko bi sexuen presentzia antzekoa da (% 47 emakume, % 53 gizon). Udalerrrian emakumeen eta gizonen presentzia antzekoa dela ikusita, ordezkartza orekatua eta eremuko presentziaren antzekoa da.

Azkenik, herritarren parte-hartzeari eta horrek erabakiak hartzean izan dezakeen eraginari dagokienez, memoriaren dokumentuan, A.5.4.2 puntuan. Emakumeen eta gizonen berdintasunari buruzko irizpide eta helburuak, hurrengo adierazten da:

Atal honetan aurkezten den generoaren arabera eraginari buruzko txostenaren edukia alde batera utzi gabe

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 46. artikuluan xedatutakoarekin bat etorritik, beharrezkotzat jotzen da Bermeoko portuaren espazio-antolamendua onartzeko prozesuan emakumeen parte-hartze sozial handiagoa sustatzea, horretarako ezarritako legezko izapideen arabera.

4.5 Gizarte-arauak gainditu edo aldatzea

Aurreikusten al da Bermeoko Portuaren geroko Plan Berezian proposatutako helburu eta neurriek emakumei edo gizoni egokitzen zaizkien gizarte-arauak edo balioak hobetzen edo aldatzen lagunduko duten?

Ez da aurreikusten etorkizuneko Plan Berezian planteatutako helburuek eta neurriek emakumei eta gizoni esleitzen zaizkien gizarte-arauak eta balioak gainditzeko edo aldatzeko lagunduko dutenik.

Arauak arautzen duen eremuarekin zuzenean lotuta dauden edo egon daitezkeen arauak eta balioak, rol tradizionalei, sexuaren arabera lan-banaketari edo emakumeen eta gizonen jarrerari buruzkoak, bai eta batzuei eta besteei ematen zaien balio-desberdintasunei buruzkoak ere, arrantza-jarduera profesionala dira, portuko erabilerei lotuta: ontzitegia; zamarak eta hornikuntza; biltegi industrialeko instalazioak, zerbitzuak eta merkataritza.

Arau sozialak eta balioak arrantza-jarduera profesionalean

Bermeoko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako I. Udal Planak (2010-2013) ez ditu portua eta arrantza aipatzen.

Horregatik, arau sozialak modu orokorrean aztertzen dira, ez Bermeoko modu espezifikoan, baina bai aplikagarrian:

Arrantza eta Akuikultura Sektoreko Genero Berdintasunerako Planaren arabera (2015-2020), *egia da gaur egun emakumeak arrantza-sektoreko ekoizpen-kate osoan daudela, eta estamentu guztietan gero eta garrantzi handiagoa hartzen ari direla. Hala ere, egia da, halaber, jarduera ekonomiko jakin batzuetan presentzia handiagoa dutela, eta tradizioz emakumeak izan*

ohi diren rolak betetzen dituztela, hala nola itsaski-bilketa, produktuak eraldatzea eta sareak edo merkaturatzea.

Hori dela eta, 4.3 puntuan aipatzen den bezala, arau sozial hau gainditzeko baldintza izango da jarduera ekonomikorako eraikinetan sortzen den enplegua (industria- eta merkataritza-erabilerak) emakumeen kalitatezko enplegua sustatzearen arabera izatea.

4.6 Arauak eta bestelako tresna juridikoak betetzea

Bermatzen al da bereizkeria ekiditeko eta berdintasuna sustatzeko zuzendutako arauak eta bestelako tresna juridikoak betetzea, eta aurreikusten al da horiek hobetzea?

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketak, hirigintza-plangintzako agiri bat denez, generoaren arabera eraginari buruzko txosten bat izan behar du, genero-berdintasunaren arloko lege-esparruaren arabera, Euskal Autonomia Erkidegoan (4/2005 Legea, otsailaren 18koa, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerakoa, eta 40/2012 Ebazpena, abuztuaren 21koa, generoaren arabera aurretiazko ebaluazioa egiteko Jarraibideak eta emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak ezabatzeko eta haien arteko berdintasuna sustatzeko neurriak onartzen dituen). Txosten hori duenez, Plan Bereziaren 3. Aldaketak bereizkeria saihesteko eta berdintasuna sustatzeko tresna juridiko hori betetzen duela uste dugu.

Generoaren arabera eraginari buruzko txostena egiteak araudian ezarritakoa betetzen badu ere, lege horren eskakizunak zabalagoak dira, eta Plan Bereziaren 3. aldaketaren aplikazio-eremutik harago doaz; beraz, ezin da bermatu diskriminazioa saihesteko eta berdintasuna sustatzeko arauak eta bestelako tresna juridikoak erabat betetzen direla.

5. DESBERDINTASUNAK EZABATU ETA BERDINTASUNA SUSTATZEKO NEURRIAK

Jarraian, emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak ezabatu eta berdintasuna sustatzeko Bermeoko Portuaren Plan Berezian bildu diren neurriak adieraziko dira. Era berean, eragin txar posiblea neutralizatzeko edo, hala balegokio, eragin ona indartzeko, Plan Berezia onetsi ostean ezartzea aurreikusi den beste neurri batzuk ere adieraziko dira. Neurri horiek gai hauen inguruan multzokatu dira:

- Segurtasuna
- Mugikortasuna eta irisgarritasuna
- Lana eta familia bateragarri egitea eta denbora kudeatzea
- Etxebizitzarako eta etxebizitzako eskuragarritasuna
- Zerbitzuetarako, ekipamenduetarako eta espazio publikorako eskuragarritasuna
- Enplegurako eta ekonomiarako eskuragarritasuna
- Berdintasunezko aintzatespen soziala
- Hizkuntza ez sexistaren erabilera

5.1 Segurtasuna

Azalpena

Segurtasuna da, beharbada, genero-hirigintza deritzonaren barruan gairik ezagunena, "emakumeentzako hiri debekatuaren mapetan" eta antzeko tresnetan islatzen dena.

Emakumeen eta gizonen arteko segurtasun fisiko pertsonalaren pertzepzio desberdinen ondorio da hori, oro har. Emakumeek espazio publikoa eta oinezkoen mugikortasuna gehiago erabiltzeari lotuta. Segurtasunaren pertzepzioan eragina duten zenbait alderdi hirigintzatik landu daitezke, hala nola, espazioaren ikusizko kontrola (ezkutatzeko moduko hutsuneak saihestuz) eta eguneko ordu desberdinetan dauden pertsonen joan-etorriak.

Garrantzitsua da aipatzea segurtasuna funtsezkoa dela ez bakarrik emakumeentzat, baita adineko biztanleentzat eta haurrentzat ere, baita egoera jakin batzuetan ahul sentitzen diren pertsona guztientzat ere. Hain zuzen ere, espazio publikoan hiru taldeek (emakumeak, adinekoak eta haurrak) joan-etorri ugari egiten dituzte oinez, lekualdatzeko erabiltzen dute espazio publikoa, baita aisialdirako eta ariketa egiteko leku gisa ere.

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketan txertatzea

Planak erabilera xehatu bidez lantzen du segurtasuna. Erabilera horien ondorioz, pertsonen joan-etorriak sortzen dira ordu desberdinetan, eta horiek segurtasun-sentsazioa sortzen dute. Horiek horrela, eremuaren iparraldeko erabilerekin, herrigune historikoak berez dituenekin eta gainerako bizitegi-ehunari dagozkienekin elkartuta, ekarpen positiboa egiten dute. Eremuko hegoaldeko gunearen kasuan, ordea, erabilera produktiboak dira, seguru asko antzeko ordutegia izango dutenak, eta lanorduz kanpoko ordutegian hutsik geratuko dira.

Gomendagarria litzateke urbanizazio-araudiak ikuspena eta argiztapena hobetzeko neurriak barne har ditzan, alderdi horiek funtsezkoak baitira segurtasunaren pertzepzioan.

Aipatzekoa da 2021eko antolamendu berriak eraikigarritasuna murrizten duela eremuaren ekialdeko muturrean, hirigunetik baztertuenean. Horrela, industria- eta merkataritza-eremu hori harrotzen da, ikuspena hobetuz eta eremu horretarako joan-etorriak murriztuz.

5.2 Mugikortasuna eta irisgarritasuna

Azalpena

Pertsonen mugikortasun-ereduak genero-rolen arabera nola desberdintzen diren kontuan hartuta, estatistikoki, emakumeak dira garraio publikoaren erabiltzaile nagusiak: arrazoi gehiagorengatik bidaia egiten dituzte, bidaia gehiago kateatzen dituzte eta ibilgailu pribatua gutxiago eskuratzen dute. Gainera, estatistikek ez dituzte behar bezala kontabilizatzen beste pertsona batzuk zaintzeko eta etxea mantentzeko egin ohi dituzten bidaia.

Bestalde, irisgarritasuna da pertsona guztiek objektu bat erabiltzeko, leku bat bisitatzeko edo zerbitzu bat eskuratzeko duten maila, beren gaitasun teknikoak, kognitiboak edo fisikoak edozein direla ere. Irisgarritasunaren zentzu zabalak ondasun eta eskubide guztiak eskuratzeko dakar, eta bizitza independentean, bizitza sozialean parte hartzean eta aukera-berdintasunean oinarritzen da.

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketan txertatzea

Aurreko ataletan adierazienez, Plan Bereziak oinezkoen mugikortasuna hobetzen du eremuan. Zehazki, Atearen eta Hiriaren arteko elkarreragina gertatzen den espazioetan. Horrela, erabilera komunitario publiko berriak ezarri ahal izateko, eraikin berriekin batera (SZUC_B02 azpieroemua), kasinoko bidegurutzetik Matxikorta kairanzko sarbideak hobetuko dira, indarrean dagoen planaren IX-I oinezkoentzako azpieroemuaren tamaina handituz.

Garraio publikoarekiko hurbiltasuna ez da aplikatzekoa Plan Bereziaren. Eremuak badu garraio publikoa: trena eta autobusak.

Bizikleta bidezko mugikortasuna ez da aplikatzen, eremuaren ezaugarriak eta portuko jardura direla eta.

5.3 Lana eta familia bateragarri egitea eta denbora kudeatzea

Azalpena

Kontuan hartuta pertsonen, genero-rolen, eta umeak edota adinekoak zaintzearen arabera, lana eta familia uztartzeko edo bateragarri egiteko modua, gaur egun oraindik ere alde handia dago emakumeen eta gizonen artean.

Hirigintzak eragina du zereginen uztartze horretan, zuzkiduretatik (hurbileko ekipamenduak eta espazio libreak eta berdeguneak) hurbil egotearen, erabilera nahastearen (hiri, auzo eta eraikin mailan) eta mugikortasunaren bidez. Faktore horiek funtsezkoak dira etxebizitza, ekipamendu, zerbitzu, enplegu, merkataritza eta abarren hurbiltasuna bultzatzeko, helmugen arteko joan-etorriak murriztuz, uztartzea eta denboraren kudeaketa hobetze aldera.

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketan txertatzea

Oinezkoen mugikortasunari buruzko aurreko gaiez gain (horiek eragin zuzena dute uztartze horretan eta denboraren kudeaketan), Plan Bereziak mesede egiten dio gai horri, bereziki, artikulua horren bidez:

6.1.13 artikulua., ERABILERA KOMUNITARIO PUBLIKOEN AZPIEREMUKO HIRIGINTZA-ARAUAK, SZUC_B01 AZPIEREMU MISTOA. Artikuluak azpieroemu horretan erkidego-erabilera publikoak ezartzen ditu, industria- eta merkataritza-erabilera ere erabilera nagusitzat hartzeari kalterik egin gabe. Azpieroemu horretan, halaber, jabari eta erabilera publikoko espazio libreak erabiltzeko baimena ematen da, proiektatutako eraikinaren estalki lauan kokatuak,

hirigune historikoko oinezkoentzako tokiko sistemekin (Baztarre plaza) bat egingo duen oinezkoentzako plaza bat eratzeke.

5.4 Etxebizitzarako eta etxebizitzako eskuragarritasuna

Azalpena

Etxebizitzarako eskuragarritasunak ikuspegi bikoitza du: alde batetik, etxebizitza erabili eta gozatzeko eskuragarritasun ekonomikoa eta hura edukitzeko modua; eta, bestetik, etxebizitzarako eta haren barrualderako eskuragarritasun fisikoa, antolaketaren, ezaugarrien eta tipologiaren arabera.

Etxebizitzarako eskuragarritasun ekonomikoa: emakumeak zailtasun gehiago ditu ahalmen ekonomiko txikiagoa duelako. EAEn, gizonek baino askoz emakume gehiagok eskatzen dute babespeko etxebizitza, eta, gainera, emakumeen diru-sarrerak askoz ere txikiagoak dira izena emandako gizonena baino. Emakumeen eskaria ere askoz handiagoa da banandutako, dibortzizatutako eta alargundutako pertsonen artean. Horiek dituzte etxebizitza eskuratzeko zailtasun handienak, bereziki ahulak diren taldeez gain, hala nola, familia guraso bakar amadunen familiaburuak eta genero-indarkeriaren biktimak.

Eskuragarritasun fisikoa etxebizitzarako eta etxebizitzan: etxebizitzaren antolamendua oso garrantzitsua da, estatistiken arabera, ordaindu gabeko lanaren espazioa baita, eta, gaur egun, gehienbat emakumeena. Horregatik, oso garrantzitsuak dira biltegiratzea, zereginen araberrako espazioen antolamendua, aireztapena eta argiztapen naturala bezalako gaiak.

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketan txertatzea

Plan Bereziak ez du bizitegi-erabilerarik. Kasuistika horren aurrean, uste da etxebizitzaren arloan kontuan hartu ohi diren neurriak ez direla aplikagarriak kasu honetan.

5.5 Zerbitzuetarako, ekipamenduetarako eta espazio publikorako eskuragarritasuna

Azalpena

Ekipamenduak onura publikoko ondasun publikoak edo pribatuak dira, eta beharrezko zerbitzuak ematera bideratzen dira. Haien kokapena zuzenean lotuta dago gizartearen garapenarekin, eta zuzenean eragiten dio bizi-kalitateari. Hori dela eta, genero-berdintasuna lortzeko eta hiri inklusiboagoak sortzeko bidean, funtsezkoa da ekipamenduetarako eskuragarritasuna –fisikoa eta ekonomikoa– bermatzea, baita espazio publikora eta berdeguneetara ere.

Bereziki, osasun-, irakaskuntza-, laguntza- eta kultura-ekipamenduetarako, estatistikoki, emakumeek gehiago erabiltzen baitituzte, bai beraientzat, bai haien zaintzapean dauden pertsonentzat (adinekoak eta umeak). Gainera, ekipamendu horiek berezko gizarte-elkarreragina ahalbidetzen dute, laguntzako gizarte-harremanen sare baterako oinarria dena. Komenigarria

litzateke berrikustea, hirigintzatik, ea hurbileko merkataritza (egunero erosteko) ekipamendutzat ere har daitekeen.

Segurtasunaren atalean gertatzen zen bezala, garrantzitsua da aipatzea espazio publikoaren eta ekipamenduen eskuragarritasuna eta kalitatea ez direla soilik funtsezkoak emakumeentzat, baita adinekoentzat eta umeentzat ere, haiek baitira gehien erabiltzen dituztenak.

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketan txertatzea

Lana eta familia uztartzeari buruzko atalaren antzera, Plan Bereziak zerbitzu, ekipamendu eta espazio publikoetarako eskuragarritasunari laguntzen dio, ekipamendu komunitarioko erabilerarako eraikin baten bidez eta horretako estalkiaren espazio librearen bidez (6.1.13. Art), baita beste ekipamendu-erabilera batzuen bidez ere (6.1.14. Art.).

6.1.13 artikulua., ERABILERA KOMUNITARIO PUBLIKOEN AZPIEREMUKO HIRIGINTZA-ARAUAK, SZUC_B01 AZPIEREMU MISTOA. Artikuluak azpiero horretan erkidego-erabilera publikoak ezartzen ditu, industria- eta merkataritza-erabilerak ere erabilera nagusitzat hartzeari kalterik egin gabe. Azpiero horretan, halaber, jabari eta erabilera publikoko espazio libreak erabiltzeko baimena ematen da, proiektatutako eraikinaren estalki lauan kokatuak, hirigune historikoko oinezkoentzako tokiko sistemekin (Baztarre plaza) bat egingo duen oinezkoentzako plaza bat eratzeke.

5.6 Enplegurako eta ekonomiarako eskuragarritasuna

Azalpena

Enplegurako eta jardura ekonomikoetarako eskuragarritasunak ikuspegi bikoitza du: langile gisa (enplegua) eta kontsumitzaile gisa. Aldi berean, biak lana eta familia uztartzearekin eta denboraren kudeaketarekin lotuta daude.

Enpleguari dagokionez, hirigintzak hainbat jardura-motatarako espazioak ahalbidetzen ditu, hala nola merkataritzarako, zerbitzuetarako edo ostalaritzarako (egunez eta gauez). Horiei pertsonen zaintza gehitu behar zaie; izan ere, gaur egun oraindik ere "generoaren arabera lanaren banaketa" dago, eta horren bidez, oro har, gizonek lan ordainduaz eta produktiboaz arduratzen dira eta emakumeek, aldiz, lan hori (ordaindua eta produktiboa) etxeko lanarekin eta zainketekin, ugalketa-lanarekin eta ordaindu gabeko lanarekin bateragarri egiten dute.

Bestalde, eguneroko erosketak egiteko edo aisialdiaz gozatzeko hurbileko merkataritzarako eta zerbitzuetarako eskuragarritasunak lotura zuzena du lana eta familia, pertsonen zaintza eta etxeko lanak uztartzearekin; izan ere, genero-rolak, oraindik ere, emakumeek gizonek baino gehiago onartzen dituzte gehienbat.

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketan txertatzea

Planak, erabilera hauen bidez, enplegurako eskuragarritasuna hobetu egiten du, hainbat jardueraren bidez, hala nola, arrantza, ontzigitza edo hozteko instalazio baten bidez.

- 6.1.1 artikulua. Erabilera nagusia duten azpieremuetako hirigintza-arauak. Merkataritza- eta portu-erabilerak
- 6.1.2 artikulua. Arrantza-erabileren azpieremuko hirigintza-arauak. SZPS_B01. Azpieremu mistoa
- 6.1.4. artikulua. Ontzitegi-azpieremuko hirigintza-arauak. SZVR_B01
- 6.1.5. artikulua. SZIC_B01 industria- eta merkataritza-erabileren azpieremuko hirigintza-arauak.
- 6.1.6. artikulua. SZIC_B02 industria- eta merkataritza-erabileren azpieremuko hirigintza-arauak. Azpieremu mistoa
- 6.1.7 artikulua. SZIC_B03 industria- eta merkataritza-erabileren azpieremuko hirigintza-arauak
- 6.1.8. artikulua. SZIC_B04 industria- eta merkataritza-erabileren azpieremuko hirigintza-arauak
- 6.1.9. artikulua. SZIC_B05 industria- eta merkataritza-erabileren azpieremuko hirigintza-arauak
- 6.1.10. artikulua. SZIC_B06 industria- eta merkataritza-erabileren azpieremuko hirigintza-arauak. Azpieremu mistoa
- 6.1.11 artikulua. SZIC_M01 industria- eta merkataritza-erabileren azpieremuko hirigintza-arauak
- 6.1.12 artikulua. SZIC_M02 industria- eta merkataritza-erabileren azpieremuko hirigintza-arauak

Emakumeen enpleguari dagokionez, erabilera berri horiek garrantzia izan dezakete, baldin eta enplegu-politiketen eskutik berdintasuna sustatzeko neurriak sartzen badira.

5.7 Berdintasunezko aintzatespen soziala

Azalpena

Gaur egun, oraindik alde handia dago emakumeen eta gizonen gizarte-ezagutza eta aintzatespenean: eskoletan ikasten diren erreferentziazko pertsona ospetsuetatik hasita, filmetako pertsonailetara. Arlo zientifikoan, adibidez, Estatuan unibertsitate-tituluen % 55 eta doktoregoen % 45 emakumeek lortzen dituzte. Ehuneko % 39ra jaisten da lanean ari diren ikertzaileen guztizkoan. Eta emakumeen proportzioa izugarri jaisten da, guztizkoaren % 20ra, karrera zientifikoan edo lidergo-postuetan igotzen den heinean, eta Europar Batasunean eta munduko gainerako herrialdeetan joera bera dago.

Hirigintzak, zehazki, kaleen, plazen, parkeen, eraikinen edo horien elementu bereizgarrien izenetatik (plakak, armariak, etab.), eragin esanguratsua du auzo edo hiri bateko egoiliarrengan edo bisitariengan, emakumeen, gizonen, gertakizun historikoen eta gainerako elementu kultural, natural eta abarren ezagutza sozialari dagokionez. Helburua, beraz, berdintasunez ezagutaraztea da. Bestela, ikusezin geratuko dira, eta ez da herritarren aintzatespen-berdintasunik egongo, ezta, ondorioz, herritarren ezagutza-berdintasunik ere.

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketan txertatzea

Plan Bereziak ez du alderdi horri buruzko neurririk jasotzen. Espazio publikoari dagokionez, urbanizazio-araudian sar liteke, eta eraikinei dagokienez, eraikuntza- eta erabilera-araubidean, edo antzekoan. Edo genero-ikuspegiko alderdiez aparteko kapitulu gisa.

5.8 Hizkuntza ez sexistaren erabilera

Azalpena

Gaztelaniazko genero gramatikaren ohiko erabileran, genero maskulinoa gizonetzkoen sexuko gizabanakoak aipatzeko erabiltzen da, bai eta espezieko gizabanako guztiak aipatzeko ere, sexuak bereizi gabe. 70eko hamarkadaz geroztik, ordea, hizkuntzaren generoaren erabilera aldatzeko pixkanakako aldarrikapena egon da. Aldarrikapen hori sendotuz joan da, eta Eusko Jaurlaritzaren Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legean jasotzen da: hizkuntzaren erabilera ez-sexista (18.4. artikulua).

Azpian dagoen ideia hauxe da: "izendatzen ez dena, ez da existitzen". Generoari dagokionez, gaztelaniaz maskulino pluralak femeninoa barne hartu izanak emakumeen eta gizonen arteko desberdintasuna iraunarazten laguntzen du.

Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketan txertatzea

Plan Bereziaren idatzizko dokumentazioan (Memoria eta Araudia) generoari dagokionez hizkera neutroa ikusten bada ere, gai horri dagokionez, honako hobekuntza hauek ikusten dira, hizkera inklusiboaren eta ez-sexistaren erabileraren ikuspegitik:

- Memoriaren dokumentuan, "Biztanleak" jarri beharrean (bi aldiz) "biztanleak" jarri behar da.

5.9 Neurrien laburpen-taula

Jarraian adieraziko den taulak Bermeoko Portuaren Plan Bereziaren 3. Aldaketan desberdintasunak ezabatzeko eta berdintasuna sustatzeko hobekuntza-neurriak jasoko ditu; era berean, gaur egun txertatuta daudenak adierazten ditu eta Planaren Hirigintza Araudiaren agiria aipatzen du, bai eta araudi edo gomendio gisa txertatzea gomendatzen direnak ere.

DESBERDINTASUNAK EZABATU ETA BERDINTASUNA SUSTATZEKO HOBEKUNTZA NEURRIAK		
BERMEOKO PORTUAREN PLAN BEREZIAREN 3.ALDAKETAREN NEURRIAK	TXERTATU DIREN NEURRIAK	GOMENDATZEN DIREN NEURRIAK
1	SEGURTASUNA	
1.1 Ikuspena eta argiztapena		Urbanizazio-araudia (Herriko argien sarea)
1.2 Irteerarik gabeko espazioak		Urbanizazio-araudia
1.3 Pertsonen joan-etorria, ordu desberdinetan (1.3, 6.1)	6. Kap. Azpieremuetako hirigintza-arauak.	
1.4 Aldamioak		
1.5 Atezain automatikoa eta bideo-atezaina	Ez da aplikatzen	
1.6 Ikuspena eta argiztapena atarietan		Eraikinen baldintza estetikoak
1.7 Behatxuloak	Ez da aplikatzen	
2	MUGIKORTASUN JASANGARRIA ETA IRISGARRITASUNA	
2.1 Oinezkoen mugikortasuna eta irisgarritasuna, igogailuak eta arrapalak (2.1, 3.1)	6.1.13 eta 6.1.14 artikuluak, SZUC_B01 eta B02 erabilera komunitario publikoei buruzkoak.	
2.2 Garraio publikoarekiko hurbiltasuna (2.2, 3.2)	Ez da aplikatzen	
2.3 Mugikortasuna bizikletaz (2.3, 3.3)	Ez da aplikatzen	
2.4 Igogailuak eraikinetan	Ez da aplikatzen	
2.5 Gelak ume-kotxeak eta bizikletak gordetzeko (2.5, 4.4)	Ez da aplikatzen	
3	LANA ETA FAMILIA BATERAGARRI EGITEA ETA DENBORA KUDEATZEA	
3.1 Oinezkoen mugikortasuna, igogailuak eta arrapalak (2.1, 3.1)	6.1.13 eta 6.1.14 artikuluak, SZUC_B01 eta B02 erabilera komunitario publikoei buruzkoak.	
3.2 Garraio publikoarekiko hurbiltasuna (2.2, 3.2)	Ez da aplikatzen	
3.3 Mugikortasuna bizikletaz (2.3, 3.3)	Ez da aplikatzen	
3.4 Hurbiltasuneko plazak eta parkeak (3.4, 5.1)	6.1.13 eta 6.1.14 artikuluak, SZUC_B01 eta B02 erabilera komunitario publikoei buruzkoak.	
3.5 Denda- eta zerbitzu-aniztasuna (3.5, 6.2)		
3.6 Ekipamendu berriak (3.6, 5.3)		
3.7 Ekipamenduak multzokatzea (3.7, 5.4)		

	3.8 Ume, adineko eta horiekin doazenentzako tokiak (3.8, 5.5, 6.3)		4. artikulua. Frantxuako kaia, I-I
	3.9 Denden eskuragarritasun fisikoa (3.9, 6.4)	Ez da aplikatzen	
BERMEOKO PORTUAREN PLAN BEREZIAREN NEURRIAK		TXERTATU DIREN NEURRIAK	GOMENDATZEN DIREN NEURRIAK
4	ETXEBIZITZARAKO ETA ETXEBIZITZAKO ESKURAGARRITASUNA		
	4.1 Birgaitzea eta auzo-gertutasuna	Ez da aplikatzen	
	4.2 Etxebizitzarako eskuragarritasun ekonomikoa	Ez da aplikatzen	
	4.3 Esekitokiak	Ez da aplikatzen	
	4.4 Gelak ume-kotxeak eta bizikletak gordetzeko (2.5, 4.4)	Ez da aplikatzen	
	4.5 Etxe barruko eskuragarritasuna	Ez da aplikatzen	
5	ZERBITZUETARAKO, EKIPAMENDUETARAKO ETA ESPAZIO PUBLIKORAKO ESKURAGARRITASUNA		
	5.1 Hurbileko plazak eta parkeak (3.4, 5.1)	6.1.13 eta 6.1.14 artikulua, SZUC_B01 eta B02 erabilera komunitario publikoei buruzkoak.	
	5.2 Ekipamenduen ikuspena		4. art. Frantxuako kaia
	5.3 Ekipamendu berriak (3.6, 5.3)	6.1.13 eta 6.1.14 artikulua, SZUC_B01 eta B02 erabilera komunitario publikoei buruzkoak.	
	5.4 Ekipamenduak multzokatzea (3.7, 5.4)		
	5.5 Ume, adineko eta horiekin doazenentzako tokiak (3.8, 5.5, 6.3)		4. art. Frantxuako kaia
	5.6 Ekipamenduetarako eskuragarritasun fisikoa		4. art. Frantxuako kaia
6	ENPLEGURAKO ETA JARDUERA EKONOMIKOETARAKO ESKURAGARRITASUNA		
	6.1 Pertsonen joan-etorria ordu desberdinetan (1.3, 6.1)	6. Kap. Azpieremuetako hirigintza-arauak.	
	6.2 Denda- eta zerbitzu-aniztasuna (3.5, 6.2)	Ez da aplikatzen	
	6.3 Ume, adineko eta horiekin doazenentzako tokiak (3.8, 5.5, 6.3)	Ez da aplikatzen	
	6.4 Dendetarako eskuragarritasun fisikoa (3.9, 6.4)	Ez da aplikatzen	
	6.5 Enplegu-eskaintza	6. Kap. Azpieremuetako hirigintza-arauak. 6.1.1-6.1.12.	
	6.6 Lanerako prestakuntza	Ez da aplikatzen	
	6.7 Denden eta zerbitzuen ikuspena	Ez da aplikatzen	
	6.8 Denden eta zerbitzuen kalitatea	Ez da aplikatzen	
7	BERDINTASUNEZKO AINTZATESPEN SOZIALA		

	7.1 Espazio publikoen eta eraikinen berdintasunezko nomenklatura		Urbanizazio-araudia
	7.2 Aurrealdean edo espazio publikoen berdintasunezko seinaleztapena		Urbanizazio-araudia
8	HIZKUNTZA EZ SEXISTAREN ERABILERA		
	8.1 Hizkuntza ez sexistaren erabilera	Planaren agiriak	

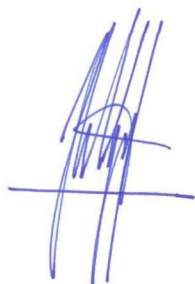
6. ONDORIOAK

Bermeoko Portuko Plan Bereziaren 3. aldaketak proposatutako antolamenduak hiri-kalitatearen hobekuntzak proposatzen ditu portua eta hiria elkarrengaitik diren espazioetan, oinezkoen mugikortasunaren, espazio publiko berri baten eta ekipamendu komunitarioko bi eraikinen bidez. Hobekuntza hori da generoaren arabera garrantzi handiena duen alderdia.

Bestalde, portuko jarduerari lotutako lehendik dauden eraikinak eta industria- eta merkataritza-erabilerako eraikin berriak finkatzearen inpaktua baldintzatuta dago eraikin horietan enplegu berria sortzeak kalitatezko emakumeen enplegua bultzatzearen mende, Bermeon langabezia-tasari eta errenta pertsonalari dagokienez gaur egun dauden desberdintasunak murrizte aldera. Gai hori planaren irismenetik kanpo badago ere, kontuan hartu beharko litzateke arlo horretan esku hartzen duen sektore publikoak eta pribatuak.

Txostenaren data: 2021eko maiatzaren 4a,

Txostenaren egilearen sinadura:

Jone Belausteguigoitia Garaizar
Arkitektoa, 419.435 CSCAE elkargokide-zenbakiduna
3.030 COAVN

LUR studio (Lurstudio Koop. Elk.)
F-95 91 08 08
Bulegoa: Barroeta Aldamar 6, 4. solairua – 48005 Bilbo
www.lurstudio.com